

NIKOLAJ MIROŠNIČENKO

ZNOVUZROZENÍ

Z KNIHY „ZNOVUZROZENÍ“ L. I. BREŽNĚVA

Železem a štěrkem už stačila prorůst tráva, z dálky doléhalo vytí zdivočelých psů, kolem byly jenom trosky a na větvích ohořelých stromů visela černá hnízda vran...

Bylo parné léto 1946. Toho roku mě strana vyslala do Záporoží...

Šel jsem dlouho a všude jsem viděl rozbitý beton, úlomky cihel, hromady smetí, propletence pokroucených nosníků...

Nádherné město hutníků a energetiků vlastně už neexistovalo. Všechno bylo vyhozeno do vzduchu, spáleno, zničeno válkou...

Na objektech pracovaly tisíce stavbařů... téměř bez mechanizace, ručně, a zdálo se, že s tím nikdy nemohou být hotovi...

Vyskytly se názory, že by bylo snadnější vybudovat novou výrobu a na jiném místě. To nám radili například odborníci z UNRRA... Po návštěvě v Záporoží napsali, že obnovit Zaporožstal je zcela nemyslitelné...

Nemám důvod považovat ty odborníky za lidi nekompetentní nebo zaujaté. Důkladně si všechno prohlédli, všechno zjistili, všechno změřili - ... nedokázali odhadnout „jenom“ houževnatost našich lidí...

Ústřední výbor strany mě do této oblasti poslal ve složité době. Asi měsíc před mým příjezdem, 27. července 1946, se v Pravdě objevil příspěvek Proč vážne obnova Zaporožstalu. Odpověď byla: „Hlavní příčinou je neorganizovanost. Chybí plán organizace a mechanizace prací. Chybí i časový rozvrh. Plnění plánu se nepočítá ve výkonech, ale v rublech. Z toho pak bují nadsazené údaje...“

Pak uveřejnila Pravda další článek nazvaný Tři stranické výbory a jedna stavba. Byly v něm kritizovány okresní, městský a oblastní výbor strany za to, že se neustále vměšují do práce stavbařů, poskytují jim nedostatečnou a občas i nekvalifikovanou pomoc...

Taková byla situace a o ní se otevřeně a ostře hovořilo...

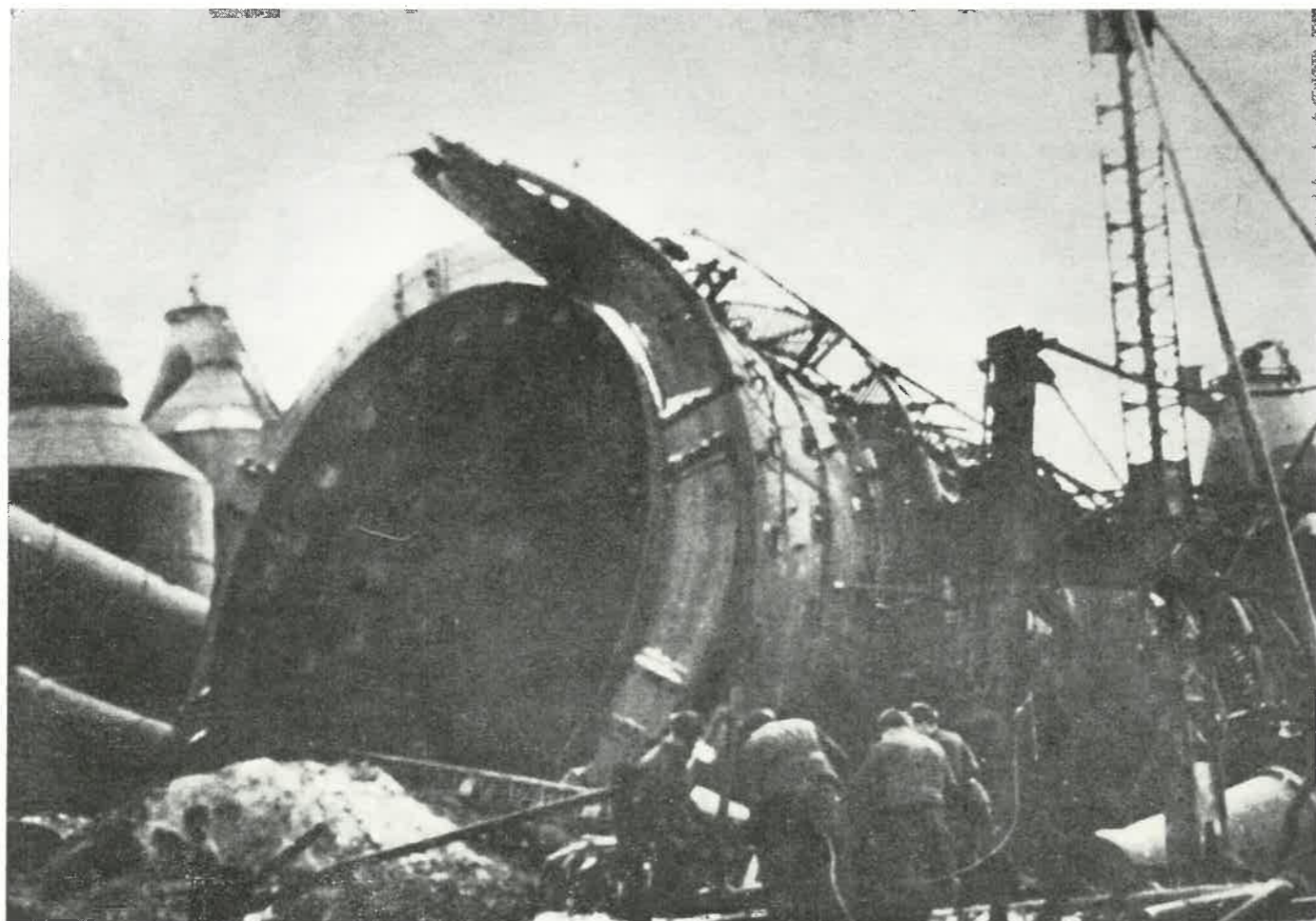
Čekala se ode mne nejen normální poctivá práce, ale výrazná zlepšení, rázné změny. Čekali ode mne obnovení stylu práce celé oblastní stranické organizace, pronikavé zrychlení tempa výstavby řady závodů, především Zaporožstalu.

Na staveništi Zaporožstalu bylo příliš mnoho lidí (sedmačtyřicet tisíc, když byla stavba v plném proudu), ale kolektiv se tu nevytvořil. Pracovalo tu kolem čtyřiceti stavebních správ a dodavatelských organizací, podřízených různým hlavním správám různých ministerstev. Narazil jsem na vzájemný nesoulad těchto institucí, na nekonečné spory a vzájemné obviňování. Všude práci rozdělaly a nikde nic nedokončily. Kázeň byla nízká, součinnost a spolupráce neexistovaly...

Někteří vedoucí pracovníci vážně dokazovali, že v našich podmínkách je jakýkoli harmonogram prací nepoužitelný. Není to „normální“ stavba. Odklízíme trosky, vyhrabáváme potrubí, nosníky, kolejnice, zachovalé součástky, taková práce se nedá znormovat.

To se tady stalo zvykem. Lidé pracovali bez norem, produktivita práce se měřila od oka... vycházelo se z toho, co se může udělat za směnu nebo za měsíc, a ne z toho, co se musí, co je naprosto nutné udělat.

Podobné zvyklosti bylo třeba překonat.

Neminul týden bez nějaké mimořádné události, vyskytovaly se ještě i ozbrojené bandy, v noci se občas ozvala střelba. Jezdil jsem často po silnicích, nezřídka v noci, a sám jsem řídil... Ale myslet na vlastní bezpečnost nebyl čas...

Nikdy by se mi pochopitelně nepodařilo utáhnout tuhle káru, kdyby zátěž nebyla rozdělena na další tajemníky oblastního výboru, kdyby do práce nebyla zapojena všechna oddělení a celý aparát oblastního výboru strany, kdyby koneckonců značná část otázek nebyla prakticky řešena sověty a hospodářskými orgány. I zde bych chtěl zdůraznit jeden důležitý rys vedoucího stranického pracovníka: musí umět nenahrazovat jiné pracovníky, ale spolupracovníky nacházet, důvěřovat jim, dělit se s nimi o starosti a práci, důležité otázky řešit kolektivně.

Od prvních dnů jsme usilovali o citlivý vztah ke kádrům... Nebyl jsem přívržencem hrubé, křiklavé nebo, jak se také říká, „energické“ metody řízení. Vystrašený člověk odpovědnost nepřevzme. A my jsme ho nechtěli spoutávat, ale naopak, podporovat nejširší iniciativu. Za oněch napjatých podmínek bychom bez novátorství, bez experimentování ničeho nedosáhli. Ostatně, ani za normálních podmínek není křik vůbec k ničemu.

Věda o obnově zničených objektů neexistovala, nebyly učebnice, které by uváděly, jak zvedat z popela spálené, rozbité, zdemolované budovy. Všechno se dělalo poprvé... Bylo důležité nepotlačit ducha novátorství, ocenit odvahu všech... Za onoho žhavého léta... lámali lidé na všech úsecích stavby obvyklé normy, a tedy riskovali...

Tak například bylo nutné přenést ze železničního podvozku ložisko válcovací tratě, vážící dvaosmdesát tun. A ve válcovně plechů byl jeřáb jen na třicet tun... Pro pracovní skupinu by nebylo nic snazšího než práci odmítnout... Ale lidé jednali jinak.

Starý mistr takelážníků Alexandr Nikolajevič Čepiga, mlčenlivý, napohled dokonce nelida, obešel ložisko ze všech stran, prohlédl si je, pak základy, které pro ně byly připraveny. Něco si v duchu propočítal sám, pak poseděl s partou, prověřil výpočet s inženýry a výsledkem byl čin, kterému se u nás říkalo „cirkusová atrakce“. Mezi podvozek a základy postavili pražcový můstek. Pak zachytili ložisko za horní část a na Čepigův povel jeřáb (ten třicetitunový) přenesl tuto část na můstek. Pak zachytili druhý konec a připevnili jej k základům. Tak dostali postupně ložisko na místo... Byla to skutečná kouzla, založená na šikovnosti, vynalézavosti a přesném propočtu přemýšlivého dělníka.

Montéři dostali výkres, na němž bylo kategoricky napsáno: „Bleskem! Provést ještě dnes. Livšic.“ Prohlédli si výkres a žasli. I při nejtvrděších normách to byla práce na dva, tři dny. Neobešlo se to bez pepných slov, ale nedalo se nic dělat, šli na to od lesa a smontovali všechno téhož dne. Vtom k nim běží dívka z konstrukční kanceláře: „Kde je ten výkres?“ Ukázalo se, že poznámka soudruha Livšice vůbec nepatřila montérům. Žádal jenom, aby udělali kopii toho výkresu.

Doslova na všech úsecích pracovali lidé obětavě, s důmyslem a odvážně. Stávalo se, že nešli domů, dokud nebyl úkol splněn, zůstávali na stavbě i několik dní — prospali se tři, čtyři hodiny někde ve stínu a zase do práce. Vznikla atmosféra všeobecného nadšení, ohromné cílevědomosti, nezvratné víry ve vlastní síly... Vyrostla pracovní garda, která byla schopna překonat i nejdováděnější plány a nejkratší termíny.

Jsem šťasten, že jsem byl svědkem a účastníkem těchto velikých událostí... že jsem za onoho nezapomenutelného roku pracoval společně se Zaporozci. Mnoho jsem musel v té době promyslet, pochopit, mnohému jsem se musel naučit. Byla to pro mne tvrdá škola.

NIKOLAJ MIROŠNIČENKO

ZNOVUZROZENÍ

HRA NA MOTIVY Z KAPITOL KNIHY L. I. BREŽNĚVA

PŘEKLAD:
Dr. JIŘÍ MATĚJÍČEK

REŽIE

NÁRODNÍ UMĚLEC USSR
LAUREÁT STÁTNÍ CENY USSR
ZASLOUŽILÝ PRACOVNÍK UMĚNÍ RSFSR
VIKTOR SERGEJEVIČ TĚRENŤJEV j. h.

SCÉNA:
ALEXANDR SERGEJEVIČ KRIVOŠEJIN,
LAUREÁT STÁTNÍCH CEN SSSR A USSR j. h.

KOSTÝMY:
ALEXANDR SERGEJEVIČ KRIVOŠEJIN,
LAUREÁT STÁTNÍCH CEN SSSR A USSR j. h.
A ALEXANDER BABRAJ

SCÉNICKÁ HUDBA:
A. A. NĚČITALJO j. h.

ZVUKOVÁ REŽIE NAHRÁVKY SCÉNICKÉ HUDBY A ZVUKŮ:
I. P. SUŠKO j. h.

DRAMATURG A ASISTENT REŽIE:
LADISLAV SLÍVA

ČESKOSLOVENSKÁ PREMIÉRA 20. LISTOPADU 1982 V DIVADLE ZDEŇKA NEJEDLÉHO

Autor	zasl. umělec KAREL VOCHOČ
Ředitel Zaporožstalu	IVAN DĚDEČEK
Vedoucí správy Stalmontaže	BEDŘICH KOLLINER
Hlavní inženýr Stalkonstrukce	STANISLAV ŠÁRSKÝ
Hlavní dispečer	STANISLAV MALÝ
Vedoucí oddělení novin	ARNOŠT BOROVEC, člen ČPB
Redaktor	KAREL BARTOŇ
Potrubař	JAN FIŠAR
Tajemník okresního výboru strany	PETR PELZER
Mistr	JAN FILIP
Alena	MARIE LOGOJDOVÁ
Galina Jefimovna	EVA JELÍNKOVÁ
Tolstogub	PŘEMYSL MATOUŠEK
Smeljanská	MILENA ASMANOVÁ
Tarasjuk	ALEXEJ PYŠKO
První děvče	IRENA ROZSYPALOVÁ
Druhé děvče	ALEXANDRA GASNÁRKOVÁ
Komtur	VÁCLAV ANTOŠ
První montér	KAREL VLČEK
Druhý montér	JIŘÍ ČAPKA
Vasilisa	NADĚŽDA LETENSKÁ
Holubová	EVA KAPLEROVÁ
Noženková	zasl. umělkyně ZORA ROZSYPALOVÁ
Kapitán	MIROSLAV HORÁK

SPOLUŮČINKUJE SBOR OPERETY SDO
PŘEDSTAVENÍ ŘÍDÍ: SOŇA FRANCOVÁ A MIROSLAV BÍLEK
TEXT SLEDUJE: SVATAVA MÜLLEROVÁ

NÁŠ HOST

Viktor Sergejevič Těrentjev je šéfrežisérem Ruského činoherního divadla Andreje Ivanova v Oděse. Do Oděsy se vlastně jakoby obloukem po letech vrátil, neboť zde začínal přípravu na svou divadelní dráhu v divadelní škole.

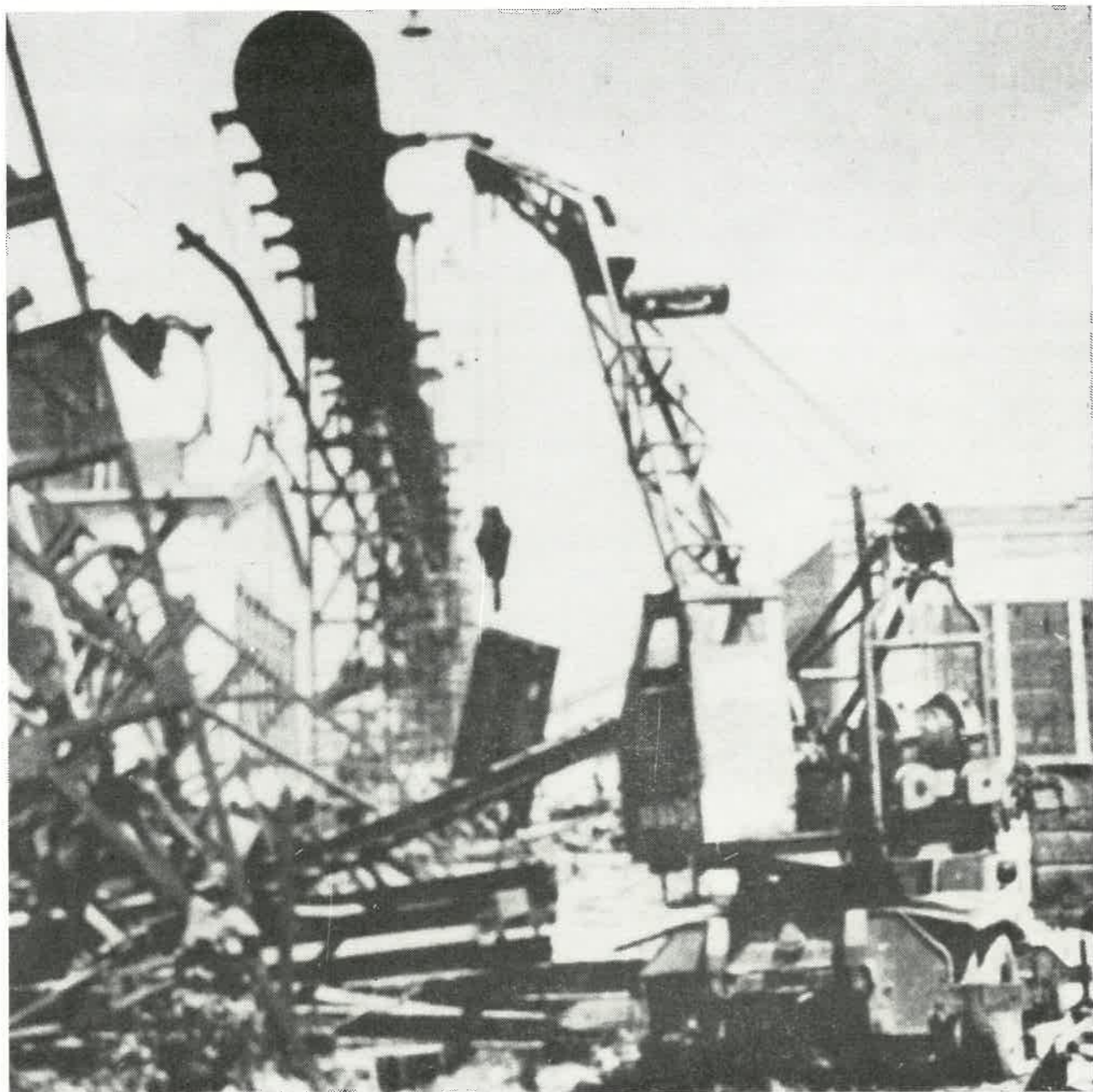
Ve svých studiích pak pokračoval v Leningradě, kde absolvoval divadelní režii jako jeden z prvních žáků slavného Tovstonogova, poté pak působil v různých divadlech v RSFSR, nejdříve jako režisér, s přibývajícím zkušenostmi a autoritou pak jako šéfrežisér. Má zkušenost i z práce v prostředí pro nás exotickém, za polárním kruhem — v divadle ve Vorkutě.

Za svou práci v divadlech v RSFSR byl vyznamenán titulem Zasloužilý pracovník umění RSFSR. Do Oděsy přesídlil před pěti lety.

Za svou základní doménu pokládá oblast politickopublicistických dramatických žánrů, tedy inscenování otevřeně politických divadelních představení, a pokračuje tak v tradici, kterou vytvořilo sovětské divadlo v těsně porevolučních letech a která je spojena především s agitačními představeními V. S. Mejercholda. Tato tradice je v sovětském divadle stále živá a pronikla i do jiných divadelních kultur. (V současné době se k tomuto trendu divadelní tvorby přiřazuje například kubánské divadlo, práce francouzské režisérky Arienne Mnouchkine a některých avantgardních skupin v západním divadle, které rozvíjejí svou práci započatou v 60. letech, např. Bread and Puppet Theatre aj., živa je tato tradice i v divadelní kultuře NDR, kde je spojena především se jménem dramatika Heinera Müllera, jenž bezprostředně navazuje na tvůrčí odkaz B. Brechta.)

Tak inscenoval V. S. Těrentjev např. dramaturgii Šolochovovy „Rozrušené země“, kterou pohostinsky nastudoval i v Bulharsku, dramaturgii Brežněvovy „Celiny“ i „Znovuzrození“. Oděská inscenace „Znovuzrození“, která byla připravena na počest XXVI. sjezdu KSSS, byla vybrána mezi dvě desítky nejlepších inscenací sovětských divadel k této příležitosti. Dostala se tak do Moskvy na celosvazový divadelní festival a oděskému divadlu se dostalo cti hostovat s tímto představením (jako jednomu z pouhých tří mimomoskevských divadel) na scéně slavného MCHATu.

Za inscenaci „Znovuzrození“ byl V. S. Těrentjev poctěn tituly národního umělce a laureáta státní ceny SSSR a čestné tituly byly uděleny i dalším jeho spolupracovníkům na této inscenaci.

Vedoucí výroby a technického provozu: ing. Ivan Bílek. — Vedoucí dekoračních dílen: ing. Otto Gruszka. — Vedoucí výroby kostýmů: Bohuslava Čiháková. — Jevištní mistři: Jan Benek, Zdeněk Václavek. — Mistr osvětlení: Oldřich Malý. — Mistr elektroakustiky: Bořivoj Wojnar. — Mistr vlásenkárny: Vojmil Nytra. — Mistr rekvizitárny: Eva Wiesnerová. — Mistr garderoby: Zlata Nezhybová.

Program vydalo Státní divadlo v Ostravě, nositel Řádu práce. — Redakce programu: Ladislav Slíva. — Obálka a grafická úprava: Alexander Babraj. — Fotografie: Josef Hradil a dokumentární fotografie z knihy L. I. Brežněva Znovuzrození ve vydání Lidového nakladatelství Praha 1978. — Typografická spolupráce Marcela Havlíková. Cena programu 3 Kčs

Veškerá práva k provozování tohoto díla zastupuje DILIA Praha.